

2 Подарунок
із фронту
СТОР.

4 Ужнівці виграли
Кубок ректора з більярду
СТОР.

7 Надія Пайда:
«Професія вибрала мене!»
СТОР.

Тривожно-святково-обнадійливий ПершOVERесень

Як в УжНУ зустріли День знань

Фото Катерини Жеребак

Кінець літа відшумів залишками канікул і відпусток, добрими новинами з фронту та постукав у двері ужнівського буття ПершOVERеснем. Його запам'ятаємо по-особливому. З одного боку, надихали ранкові богослужіння в храмах, настроєва зустріч із першокурсниками. З іншого, знайомство з новими студентами в 555-ий день війни перервала звістка про замінування основного навчально-лабораторного корпусу й не тільки...

Вимушено значна кількість викладачів і студентів залишила будівлі й перемістилася на вулицю, поки свою справу робили представники правоохоронних органів, реагуючи на тривожний виклик. Утім, і тут ми показали себе нескореними.

Життя тривало й за такої атмосфери: хтось на вулиці імпровізовано про-

довжив знайомство з першокурсниками, мінінараду, а хтось не міг вивратися з обіймів: усе ж літо змусило скучити одне за одним.

У зв'язку із замінуванням будівлі ректорату й відповідно факультету історії та міжнародних відносин першокурсників вітали у сквері. Там же й тривали перші лекції для студентів. До молоді звернулися Володимир Смоланка, ректор УжНУ, та Віталій Андрейко, декан. А Василь Міщанин, доктор історичних наук, прочитав лекцію про новітню історію незалежної нашої держави.

Валентина Барчан, професорка кафедри української літератури, підбадьорювала молодших колег з іншого підрозділу біля основного корпусу: «Нічого, головне, що ми тут, що ПершOVERесень розпочався».

А й справді: хай так, хай в умовах війни, але розпочався. Отож і в першокурсників вже університетські враження. Зокрема...

Каріна Ханайчук (філологічний факультет): «Приблизно о 10:00 ми дізналися про замінування УжНУ. Вийшли на вулицю. Нас одразу ж почали заспокоювати й уводити в курс справи. Поруч були викладачі. Вийшло так, що сусідкою в гуртожитку є одногрупниця, але з більшою частиною свого курсу познайомилася сьогодні. Я не очікувала, що в перший день трапиться така халепа, але враження від викладачів та одногрупників залишилися позитивні. Як кажуть, далі буде...»

Володимир Бурак (інженерно-технічний факультет): «Усе розпочалося о 9:30. Ми прийшли до аудиторії М2. Нас уже чекали викладачі. Вони проінфор-

мували щодо предметів, які будемо вивчати. Ближче встиг познайомитися з декількома одногрупниками — здалися дружніми. Коли стало відомо про замінування, гуртом пішли в кафе. За годину спілкування дізналися одне про одного чимало цікавого. Хочу вчитися на «відмінно». Сподіваюся, що наставники будуть до нас лояльними».

Загалом атмосфера була все ж піднесеною. І викладачі, і студенти обнадійливо дивилися в завтрашній день (спасибі за це ЗСУ!) Навіть сова — її саме встановили перед корпусом як символ пізнання та мудрості — наче закликала всіх до нового шляху в Країну знань. Віряться, він буде цікавим, корисним і обов'язково переможним!

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

«...готові зробити все й навіть більше...»

Подарунок від 128-ої бригади

Із ректором УжНУ Володимиром Смолянкою зустрівся військовослужбовець Віктор Трошкі, доцент кафедри фізико-математичних дисциплін Українсько-угорського навчально-наукового інституту. До розмови також долучилися проректори Мирослава Лендшел, Ігор Король і директор УУНІ Олександр Шпенник.

Наш викладач-воїн завітав до рідного вишу з подарунком: гільзою від артилерійського снаряду 122 мм, на якому зображено емблеми УжНУ та 128-ої бригади. У такий спосіб військові висловили подяку за допомогу під час війни.

В.Трошкі, зокрема, мовив: війна перейшла у фазу постійних змін, потребує швидкої реакції на дії ворога. «Проблемою для

нашого контрнаступу серед іншого є мінні поля: росіяни вже мінують навіть свої окопи. У них потужна РЕБ, добре навчені танкісти, перевага в повітрі. Щодо снарядів, то, якщо порівняти з минулим роком, їхня кількість у росіян дійсно відчутно зменшилася», — зазначив В.Трошкі. — У нас потужніша ППО, значно краща розвідка. F16 суттєво підсилює нас. Сподіваємося, вони таки з'являться. Наші бійці позитивно налаштовані та готові зробити все й навіть більше заради перемоги».

В.Трошкі додав: у цій війні має перевагу не кількість, а якість. До речі, інструктори НАТО не тільки діляться досвідом із нашими військовими, а й самі в них чогось вчаться, адже війна змушує

постійно вдосконалюватися.

В.Смолянкою подякував військовослужбовцям за подарунок та побажав якнайшвидше здобути перемогу й повернутися додому. «Я вдячний за вашу роботу, за захист! Завдяки зв'язі наших ЗСУ ми можемо відносно спокійно працювати, виховувати молоде покоління українців. Тож будемо далі працювати на Перемогу!», — за-

значив Володимир Іванович. **Аліна Протасова, студентка відділення журналістики.**

Не стало ще одного Героя

На жаль, маємо чергову сумну фронтву звістку. На війні загинув 21-річний Влад-Володимир Пастеляк (закінчив навчання за спеціальністю «014 Середня освіта (фізична культура)»).

Боляче усвідомлювати, що в такому юному віці нас покинув доброволець ЗСУ, перспективний юнак, який виборював свободу. Але знаємо, що Герої не вмирають, вони назавжди залишаться в наших серцях.

Вічна пам'ять і слава воїнові, котрий боронив рідну землю та кожного з нас!

Ужнівки у філії Університету Центрального Ланкаширу

Представниці альма-матер побували у філії Університету Центрального Ланкаширу. Реалізацією цієї поїздки займалася Мирослава Лендшел, проректорка з науково-педагогічної роботи. Ось що розповіла для «Погляду»: «Літня школа з англійської мови на Кіпрі вже вдруге відбулася з участю студенток УжНУ та за підтримки Університету Центрального Ланкаширу (Велика Британія). До речі, це — єдиний британський виш, який має філію на Кіпрі та освітні документи якого визнають і в ЄС, і в Об'єднаному Королівстві. Торік для програми від нашого ЗВО було залучено 10 студенток та співробітниць відділу міжнародних зв'язків. Цього літа поїхали вже 18 та заступниця декана факультету суспільних наук Вікторія Свищо, котра супроводжувала дівчат. Групу сформували за принципом: одна студентка від кожного факультету, яку рекомендує деканат за досягнення в навчанні, науковій чи громадській роботі та володіння англійською мовою на певному рівні».

«За відгуками дівчат, програма є унікальною — вони впродовж двох тижнів зумі-

ли не лише підвищити рівень англійської завдяки комунікаційним методикам, а й ознайомилися з історією та культурою Кіпру, відпочили на морі. Також, можливо, основною родзинкою проекту є те, що сформувалася мережа дуже активних, цікавих, розумних, неординарних студенток, котрі, як ми вже знаємо з досвіду, матимуть змогу разом започатковувати спільні, зокрема міжнародні, ініціативи. І головне — дівчата стали друзями! Сподіваємося, наше партнерство з британським університетом сприятиме організації подібної школи й наступного року, що можливість скористаються й інші здобувачі фаху. Мріємо про проведення тренінгів та семінарів і для викладачів, однак усе залежатиме від пошуку фінансування для цих проєктів із британським партнером», — дала М.Лендшел.

Як зазначила в одній із соцмереж В.Свищо, «дуже пишаюся всім, що ми зробили». Ті, хто вчиться, мають винагороду, як ось ця поїздка на Кіпр. А завдяки тим, хто працює, студенти мають багато можливостей.

Катерина Жеребак, «Погляд».

«Найкраща підтримка —

почути «дякую».

Найгірше — відчуття байдужості»

В УжНУ говорили про адаптацію військових

у форматі відкритого мікрофона між військовим та психотерапевтом у великому залі вченої ради УжНУ говорили про «Адаптацію військових до мирного життя та роль цивільних у цьому».

Співініціатор заходу — Федір Шандор — професор УжНУ та військовослужбовець ЗСУ. «Посттравматичний синдром усім нам потрібно вивчати та вже фіксувати його нюанси, поки вони є на поверхні, а не згодом за допомогою фокус-груп. Подібні заходи мають бути нормою в громадах, у закладах вищої освіти... Якщо зараз цю пару з чайника не випустити, вона перетвориться з психологічного вибуху в соціальний», — мовив Ф.Шандор. І на запитання, як спілкуватися з військовими, відповів: «Потрібно спілкуватися! І не уникаючи цього. Мовчання й ігнорування призведуть до накопичення ще більших стресів. Крім того, важливо знаходити точки дотику між тими, хто на передовій, і хто в тилу, щоб не було взаємних звинувачень. Я взагалі вважаю: і ті, хто на передовій, і ті, хто в тилу, — громадяни України, а не ті, хто покинув країну у важку хвилину».

Із фронту повертаються ті ж самі люди. Тільки вони — із військовим досвідом. Їм необхідні співпраця, допомога та підтримка. Зокрема, підтримка фахівців. І час розвінчувати стереотипи щодо цього, акцентував ідейний натхненник зустрічі Анатолій Фельбаба, засновник БО «Благодійний фонд «Project Future». Мовив: «Нині в нас є два світи: світ цивільних

та військових. І завдання, яке ставить сьогоднішня, — поєднати ці два світи».

Зустріч збирала й військово-службовців. Із-поміж них — Іван Мигалько, котрий пішов добровільно захищати країну. Нині, поранений, на лікуванні. «Найкраща підтримка — почути «дякую». Найгірше — відчуття байдужості. А суспільство реагує по-різному. Хтось зі співчуттям, хтось відвертає погляд. Це боляче. Найдуже дратує, коли запитують: «Уже навоювався?», «повернешся ще на фронт?... Це — особиста справа кожного. Допомогають в адаптації рідні люди, стіни, зрештою, лікарі, які творять дива з моєю пораненою рукою», — розповів захисник. Він переніс уже 11 операцій. І це ще не кінець. У середині липня, після поранення, військовий писав на своїй сторінці у фейсбуку: «Ціна контрнаступу велика! Вічна пам'ять загиблим побратимам! Хлопці, тримайте над нами небо! Я, дякувати Богу, живий. Безмежна вдячність лікарям. Пришили руку, має працювати. Не забувайте про війну, не забувайте допомагати! Слава Україні! Героям слава!»

«Нас чекає час, коли потрібно буде працювати на всіх військових, які працювали заради нас», — додав Олексій Крапивка — лікар-психіатр, психотерапевт, теж представник БО «Project Future». Готуються до нових викликів, читаємо, аналізуємо інформацію, не забуваємо про війну й продовжуємо докласти сил для наближення перемоги.

Мирослава Гараздій, «Погляд».

Володимир Смолянко, ректор УжНУ, привітав ужнівців із Днем Державного прапора, Днем незалежності та Днем знань. Повний текст вітань читайте на офіційному сайті УжНУ.

«Професор з окопу» — посол України!

«Професор з окопу» працюватиме послом України в Угорщині. Від кінця літа документи про призначення на посаду Федора Шандора, завідувача кафедри соціології та соціальної роботи УжНУ, за узгодженням із Каталін Новак, президенткою Угорщини, офіційно спрямували в МЗС Угорщини, де вірчу грамоту вже затвердили.

Також Федір Федорович за успішне виконання бойових завдань під час проведення об'єднаних антитерористичних операцій за сумісництвом із проведенням онлайн-лекцій у період перебування на фронті отримав відзнаку «Золотий Хрест», яку особисто вручив майор Петро Веселий.

Вітаємо гордість УжНУ з такими здобутками. Дякуємо за чисте небо! Віримо в перемогу! **Катерина Жеребак, «Погляд».**

Вітаємо Наталію Кирилук!

Колектив Наукової бібліотеки Ужгородського національного університету щиро вітає свою колежню, бібліотечарку з багаторічним стажем Н.Кирилук із ювілейним днем народження.

Прийміть наші щирі слова вітання та уклінну подяку за багаторічну сумлінну працю й відданість бібліотечній справі, Наталіє Тимофіївно. Нехай людська шана буде подякою Вам за плідну працю, чуйність, уміння творити добро. І сьогодні ми бажаємо міцного здоров'я, щастя, невичерпної енергії, наснаги в усіх Ваших добрих справах.

Зичимо Вам благодаті під мирним небом на многая літа!

Підіймаємо майбутніх ужнівців на новий рівень!

«Південмаш» та УжНУ співпрацюватимуть

Для здобувачів фаху наш директор відчинив ще одні двері можливостей. Володимир Смоланка та Сергій Спіркін, генеральний конструктор ВО «Південний машинобудівний завод ім. О.Макарова», підписали «Договір про наміри щодо співпраці». Метою домовленості є якісна підготовка кваліфікованих фахівців для праці на сучасному ринку. Для відбудови країни потрібні свіжий погляд, нові ідеї, а достатній досвід та правильність виконання роботи обцяють надати південмашівці. Такі можливості доступні, зокрема, для студентів, які опановують

екологію й охорону навколишнього середовища, хімію, комп'ютерну та бізнес-математику, системи штучного інтелекту й системний аналіз, технологію машинобудування, інженерію програмного забезпечення, інформатику, комп'ютерні науки, інформаційні системи та технології, комп'ютерні системи й мережі, автоматизацію та комп'ютерно-інтегровані технології, фізику й астрономію, безпеку інформаційних і комунікативних систем, системи технічного захисту, прикладну фізику та наноматеріали, телекомунікацію, радіотехніку.

Для поглибленішого опанування теорії й застосування її на практиці разом із названою компанією було вирішено залучати для проведення лекційних та практичних пар фахівців-виробничників; є змога стажуватися на «Південмаші», а також за потреби вносити зміни в освітні програми певних спеціальностей.

Катерина Жеребак,
«Погляд».

Двадцять четвертого, восьмого...

Двадцять четвертого,
восьмого,
Я, студентом, дивився,
як вносили
Стяг і звістку у Раду «Ми –
вільні!
Сльози йшли, дощем,
від задубілих,
Замордованих, вбитих,
закатаних,
Асимільованих – гратами...
...Ще спроможуться
закаламутити
Відьми – мовою
багатокутною,
Хабарями, запізучо-п'ятами,
Як і варевами із отрутами –
Опоїти нас, і – у підлегли!
В кріпаки, у прислугу
під стелями
Із бетону, криг і арматури.

...Та ми – встоїмо, бо ми –
Люди!
В нас – безпека, і смачно,
ми – чутні.
Україно моя, незалежна,
Скажи – що? Й ми –
все, обережно...

20.07.21
Євгеній Юхниця.

Професорові Геннадію Слабкому – 70!

Сьомий десяток у серпні зустрів доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри наук про здоров'я УжНУ Геннадій Слабкий.

Життєвий шлях науковця розпочався в селі Гончарівка Луганської області. У 1972 р., закінчивши навчання в Кременському медичному училищі, став завідувачем Чепігівського ФАПу. Після служби в армії в 1974-ому для навчання обрав Донецький медичний інститут. Через 6 років розпочав роботу старшим лаборантом кафедри терапії ФПО ДМІ. Уже в квітні 2014-ого обіймає посаду директора Українського інституту стратегічних досліджень МОЗ України. Того ж року професор продовжив кар'єру вже в стінах УжНУ. Зокрема, із 2019 й дотепер – завідувач кафедри

громадського здоров'я нашого університету.

Також будучи членом колегії Національної ради з питань охорони здоров'я, Г.Слабкий став учасником чисельних робочих груп КМУ та МОЗ України. Неодноразово брав участь у розробці законодавчих та нормативно-правових актів з організації охорони здоров'я.

Щиро вітаємо ювіляра! Дякуємо за відданість, любов до праці, відповідальність, професіоналізм, що, зрештою, дало змогу досягнути вагомих результатів. У цей непростий для кожного українця час бажаємо зберігати мир і спокій у душі. Міцного здоров'я, наснаги, довгих літ життя.

Аліна Протасова,
студентка
відділення журналістики.

Волонтерство:

допомагає розвивати навички та приносить користь іншим

Волонтерство – добре відомий спосіб підтримати когось. Утім, досвід цей корисний і тому, хто його творить. Зокрема, у плані розвитку навичок, які можуть стати в пригоді в особистому та професійному житті.

1. Розвиток соціальних навичок.

Ви будете працювати з різ-

ними людьми, мати справу з безліччю потреб, вимог, що навчить пристосовуватися до нових ситуацій і спілкуватися з представниками різних культур, соціальних груп.

2. Розвиток лідерських навичок.

Волонтерство може допомогти розвинути лідерські на-

вички, такі як керівництво, організація та планування.

3. Розвиток творчих навичок.

Волонтери долучаються до різних проектів, що вимагають креативного підходу, пошуку інноваційних ідей.

4. Покращення самооцінки.

Волонтерство дає змогу відчувати, що ти здатен на щось

більше. Це допомагає стати впевненішим у собі.

5. Більше щастя в твоєму житті.

Волонтери можуть частіше відчувати задоволення та щастя, оскільки розуміють: їхні дії дійсно щось означають для інших людей.

Допомагаючи комусь, ти

здатен зробити чийсь день кращим. Ми можемо так чинити й глобально – стосовно всієї країни: не забуваємо про донати на потреби ЗСУ, які підтримують наше військо та гартують його бойовий дух.

Андріана Турянчик,
студентка
відділення журналістики.

Посол України в Словаччині – на ФМЕВ

Літня пора не завадила тому, Лаби на факультеті міжнародних економічних відносин зібралася настільки повна, що довелося зносити стільці із сусідніх кабінетів, аудиторія студентів та викладачів. У гості завітав Надзвичайний і Повноважний посол України в Словаччій

Республіці Мирослав Кастрян.

«Я тут – на запрошення доброго друга – декана Миколи Палінчака. Він дізнався, що я планую відрядження до Ужгорода, де відбувалася конференція українських послів із керівництвом держави. Скористався можливістю й запросив мене

на факультет, щоб поспілкуватися у форматі дружньої бесіди зі студентами, щоб я розповів дещо про діяльність нашого посольства, про нинішній стан українсько-словацького співробітництва, про його перспективи, зокрема в нинішній час збройної агресії росії проти

України», – мовив М.Кастрян.

Пан Мирослав порадив студентам: «Головне – вірити в себе. Якщо маєте мету, особливо ще зі шкільних років, то слід обов'язково її реалізувати».

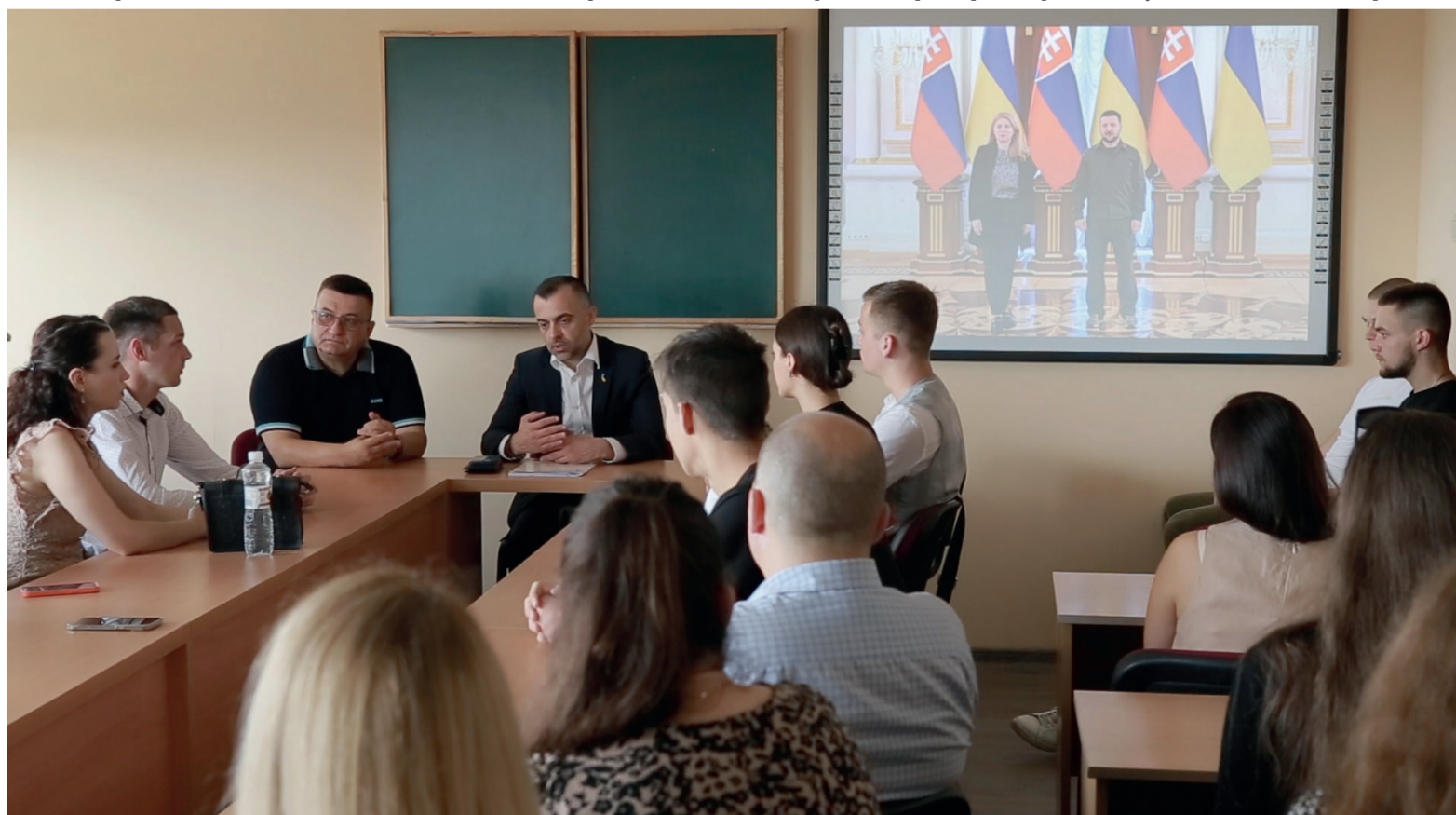
Зустріч тривала в кабінеті українсько-словацької дружби, яку не так давно відкрили на

факультеті міжнародних економічних відносин. Тоді гість не зміг завітати. Тож теперішньою нагодою перебування посла на Закарпатті декан факультету Микола Палінчак скористався одразу. Очільник розповів: «Мені дуже приємно, що колишній мій студент – у нас. Колись я навіть із ним займався репетиторством для вступу до вишу, тож маємо давню дружбу. Коли пан Мирослав раніше працював у Міністерстві закордонних справ, дуже багато допоміг факультету, зокрема в проходженні практики наших студентів у різних країнах. Нині, до слова, ця процедура дещо змінена. Але ми готуємо групу здобувачів фаху для проходження практики вже за нових умов у різних країнах».

Студенти схожим можливість спілкування радіють. Другокурсниця магістратури Анна-Марія Олейник зазначила: «Мені цікаво дізнатися про перспективи співпраці країн, адже війна неабияк згуртувала європейські держави. Надають допомогу й сприяють наближенню Перемоги».

На зустрічі студенти слухали гостя, ставили запитання та міркували про дотичність своєї професії до дипломатичної справи в майбутньому.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

УжНУ втретє поспіль став володарем більярдного Кубка ректора!

Всеукраїнський кубок утретє поспіль лишився в УжНУ

У грі Юлій Гойдаш, начальник відділу роботи з іноземними студентами УжНУ

Під час відкриття змагань

Уже втретє в Ужгороді конкурували за Кубок ректора Ужгородського національного університету з більярду. Це – одні з чотирьох таких змагань в Україні. Турнір відбувся за програмою вільної піраміди. Як зазначив Олек-

сандр Безносук, головний суддя змагань, в асоціації більярдистів України нараховується понад 200 викладачів ЗВО. І на цьогорічних змаганнях в Ужгороді виступили 29 учасників із 10 вишів. Було представлено 9 регіонів (або 12 міст).

Віталій Симочко, завідувач кафедри плодоовочівництва і виноградарства альма-матер, зауважив, що на турнір «з'їжджається дуже багато різних представників освіти, котрі безпосередньо вже стали доволі дружними між собою. Це

така єдина сім'я, яка щонайменше раз на рік збирається, обмінюється думками, своїми звершеннями. І до того ж уже другий рік ми робимо добру справу. Цей турнір є благодійним. Частину зібраних під час заходу коштів спрямовують на

допомогу Збройним силам». Відрадно також констатувати, що в командному заліку Ужгородський національний університет виграв турнір. І до речі, уже втретє поспіль! **Володимир Тарасюк,** «Погляд».

Є ще один договір, а отже, ще одна співпраця. В УжНУ розвиватимуть зв'язки з Інститутом проблем машинобудування ім. А.М.Підгорного Національної академії наук України. Про це засвідчили підписи на документах Олександра Рогача, проректора нашого вишу, та Андрія Русанова, директора Інституту, академіка НАН України, професора.

До ювілею декана стоматологічного факультету

21 серпня 2023 року зустрів ювілей Є.Костенко, доктор медичних наук, професор, президент Асоціації ортопедів-стоматологів України, декан стоматологічного факультету, професор кафедри ортопедичної стоматології Ужгородського національного університету.

Євген Якович навчався на стоматологічному факультеті Національного медичного університету імені О.О.Богомольця та в інтернатурі, а після закінчення – у клінічній ординатурі за спеціальністю «Стоматологія» в Інституті стоматології Київської медичної академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика.

Починаючи з 2010 року, значну частину свого життя нинішній ювіляр присвятив розвитку та розбудові стоматологічного факультету УжНУ.

Дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата медичних наук захистив 2009 року на спеціалізованій ученій раді Д 26.613.09 при Національній медичній академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика.

Є.Костенко – доктор медичних наук із 2014 р. Докторську дисертацію захистив у спеціалізованій ученій раді Д 26.616.03 при Національній медичній академії післядипломної освіти імені П.Л.Шупика за двома спеціальностями – «Стоматологія» та «Судова медицина».

Із 2013-ого й до тепер Євген Якович є деканом стоматологічного факультету. З ініціативи нашого професора в 2015 р. створена та успішно функціонує спеціалізована вчена рада при УжНУ з правом захисту дисертацій на здобуття наукових ступенів кандидата та доктора наук за спеціальностями «Стоматологія» і «Хірургія». За період діяльності ради за-

хищено 47 дисертацій із-поміж них – 10 докторських.

Під керівництвом професора Є.Костенка захищені 2 докторські та 4 кандидатські дисертації за спеціальністю 14.01.22 – «Стоматологія» та 5 дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії. Ювіляр є співавтором 6 посібників, понад 200 наукових праць та 16 патентів України на винаходи.

Професор Є.Костенко – голова Асоціації судової стоматології України, яка була заснована 2013 року та входить до складу IOFOS (Міжнародної асоціації судової одонтології), тісно співпрацює з Асоціацією судових медиків України. У межах співробітництва з цією організацією Євген Якович займається науковими проблемами розробки новітніх методів ідентифікації осіб за одонтологічним статусом та об'єктивізацією критеріїв змін зубоцелюстного апарату внаслідок ятрогенних (медичних) втручань.

Професор Є.Костенко є головним редактором міжнародного науково-практичного журналу «Intermedical Journal» (Україна-Словаччина).

Шановний Євгене Яковичу! Колектив стоматологічного факультету вітає з ювілеєм! Зичимо міцного здоров'я, підкорення нових професійних вершин, невичерпної енергії, творчої наснаги та здійснення найнеймовірніших задумів!

Щирі вітання Юліану Височанському

Усерпні ювілейний день народження мав академік НАН України, доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач кафедри фізики напівпровідників Ю.Височанський.

Життя Юліана Мироновича сповнене невтомної, плідної наукової, педагогічної та адміністративної діяльності й значною мірою присвячене рідному ЗВО. У 1975 р. нинішній ювіляр закінчив фізичний факультет УжДУ, розпочав трудову діяльність і навчання в аспірантурі. У 1980-ому захистив кандидатську дисертацію в спецраді Київського державного університету, а в 1987 – докторську в Інституті фізики АН України. У 1992 р. отримав атестат професора кафедри фізики напівпровідників. У 1995-ому вдостойнені звання «Заслужений діяч науки і техніки України», а 2000 р. став лауреатом Державної премії

України в галузі науки і техніки. За належну організацію наукової роботи, широку міжнародну співпрацю в 2003 році Ю.Височанському оголошено подяку прем'єр-міністра України. У 2006-ому здобув почесне звання «Заслужений професор УжНУ».

У лютому 2009 р. Юліан Миронович обраний членом-кореспондентом НАН України, а в травні 2021-ого – академіком НАН України (відділення фізики та астрономії зі спеціальності «Прикладна фізика, фізика мультиферроїків»).

З Ужгородським національним університетом також пов'язана активна організаційна та адміністративна діяльність Ю.Височанського. 1997 р. його обирають керівником науково-дослідної частини, а з 1993 до 2005 працював на посаді проректора з наукової роботи УжНУ, на яку був знову призначений у

2012 році й працював до 2014-ого. Із 2004 р. очолює кафедру фізики напівпровідників. Ці обов'язки успішно поєднував із керівництвом у Науково-дослідному інституті фізики і хімії твердого тіла, який очолює з дати створення в 1992 р. донині.

Професор Ю.Височанський є знайомим та авторитетним в Україні й за кордоном науковцем, автором, співавтором понад 450 наукових статей, 7 наукових монографій, 6 навчальних посібників та 6 патентів на винаходи. Під керівництвом ученого захищено 17 кандидатських, 3 докторські дисертації. Юліан Миронович був організатором та членом оргкомітету понад 20 міжнародних наукових конференцій, є членом редколегій та рецензентом наукових журналів.

Від щирого серця вітаємо зі славним ювілеєм, бажаємо міцного здоров'я, мирного неба, невичерпних сил та енергії, родинного затишку, добра, благополуччя, здійснення заповітних мрій, професійних успіхів і наснаги в роботі! Пишаємося Вашими професійними здобутками та науковими досягненнями. Удячні за можливість працювати під мудрим керівництвом і разом досягати нових звершень. Сердечно вдячні за Вашу невтомну працю, життєву стійкість. Зичимо щастя й ще довгих років активного життя в оптимістичному настрої.

Працівники кафедри фізики напівпровідників та НДІ ФХТТ УжНУ.

Спогад найгарячішої пори року: ще раз про Літній університет та Літню школу

Серпень догорів останніми візерунками літа. Але поки вересень тільки набирає осінньої ходи, ще так хочеться заглянути в найгарячішу пору року та пригадати її найпам'ятніші університетські барви. Під час канікул наш ЗВО не спав, а невтомно трудився: вступна кампанія, ремонтні роботи й, безумовно, Літній університет та Літня школа. Перший проект реалізували саме в альма-матер (був сконцентрований на десятикласників — учасників, зокрема призерів обласних і республіканських олімпіад із математики, інформатики, а також Малої академії наук

України). Інший улаштували в Ужгородському науковому ліцеї (охоплював дещо молодших школярів — поціновувачів математики й цифрових технологій). Пригадую: тоді, на закритті цих проектів, Ігор Король, проректор УжНУ з науково-педагогічної роботи, зазначив: «Ми ініціативу реалізуємо втретє. Починали в 2018-ому, продовжували в 2019-ому. Це був спільний з Ужгородською міською радою проект. Учасниками Літнього університету стали учні ужгородських шкіл. Цього року ми ідею масштабували й, крім ужгородців, залучили представників усіх районів області».

Проект також розширили спільно з обласною радою та обласною військовою адміністрацією. До Ужгорода з'їхалися кращі учні зі своїх територіальних громад. Школярів підтримали й молодіжні організації. Власне в Ужгородському національному університеті показали якісні зміни в найбільшій вишній області за останній час. Дмитро Койтюк, провідний фахівець відділу гуманітарно-виховної роботи УжНУ, переконаний: «Для учасників Літнього університету це був неймовірний досвід — коротка, але дуже насичена мандрівка вишем, адже ми намагалися охопити

максимально те, що в нас, у рідному закладі, є. Ще ми старалися зробити так, аби всі стали друзями за ті два тижні».

Такими заходами організатори намагалися й утримати талановиту молодь у нашому краї, допомогти їй заповнити прогалини в навчанні, дати поглиблені знання ще й у галузях фінансової грамотності, лідерства, емоційного інтелекту, самоврядування, поширювали серед школярів ідеї екопросвітництва, патріотизму. Учасники Літнього університету старання організаторів оцінили високо. Зокрема, Марія Лоскоріх із Берегова зазначила: «Я стала учасницею тому, що брала участь

у МАНі й посіла перше місце з прикладної математики. Відчуття — незабутні. Я познайомилася з новими друзями, класними людьми. Сподіваюся, ми далі триматимемо зв'язок і наступного року побачимося всі тут, в УжНУ. Також я переконалася, що дійсно хочу вступити на медичний факультет. Від нього — у захваті! І ці лабораторії, реабілітаційний центр... Було неймовірно. Наші вожаті — чудові, веселі люди. Я задоволена».

Дехто ще й розширив коло підрозділів, у яких хотів би продовжити навчання після закінчення школи. Як ось Максим Лейза із Хуста: «Факультетів, які сподобалися, багато, але насамперед, мабуть, математики та цифрових технологій, інженерно-технічний, туризму та міжнародних комунікацій і ще деякі. Узагалі час, коли ми були всі разом, — просто незабутній. Я ці моменти пам'ятатиму дуже довго».

Чимало з учасників Літнього університету, яким на підсумковому зібранні вручили сертифікати, уже цей навчальний рік розпочали студентами альма-матер. І ми їм теж кажемо: «Ласкаво просимо до університетської родини!»

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

«Тільки два стимули примушують людей працювати: бажання заробітної плати і страх її втратити»

Думка, винесена в заголовок, — Генрі Форда — засновника корпорації «Форд Мотор». Чоловіка вважають одним із найбагатших. Він гадає: жага трудитися живиться інстинктом виживання. Так уже повелося в ринкових відносинах: хочеш отримати бажане — плати! У наш час є багато можливостей для реалізації; утім, не без забороненого пліду. Спокуса працювати, не декларуючи трудові відносини, іноді бере гору. Виконуєш завдання тут і зараз без довгої тяганини зі шлейфом бюрократії, відвідування різних установ, написання заяв, кількість яких дорівнює насінинам соняха. До того ж немає часових меж. Ходиш на роботу, передумав — і знову без канцелярщини ти вже вільний. Однак незадекларована праця не підтримує розвиток держави. І це, природно, не схвалює законодавство. Отож ти — поза законом. Роботодавець — і поготові.

Кодекс законів про працю України слугує ще тим мірилом справедливості. Підприємці мають знати, що, приймаючи людину без оформлення трудового договору, іншими словами — контракту, ризикують отримати штраф у розмірі 10 мінімальних заробітних плат. Сьогодні ця сума наближається до 70 000 гривень. Кажуть, двічі в одну річку не ввійдеш, а якщо все ж зумієш, то за повторний переступ правил упродовж двох років від попереднього порушення попросаєшся приблизно з 200 000 (30 мінімальних зарплат). Ризик великий. Шанси оминати закон — мінімальні. А зустріч із державним інспекто-

ром праці, який і покликаний бути щитом справедливості для Конституції — прогнозована.

СТАН ПРОЗОРОСТІ ПРАЦІ НА ЗАКАРПАТТІ

Десь прочитала, що тільки за жовтень минулого року представники Управління Держпраці в Закарпатській області виявили вісімдесят двох незадекларованих працівників. Інспектори вирушають на різні підприємства нашого краю з інформаційними візитами. Розповідають про переваги легальної праці, ризики та відповідальність за порушення норм трудового законодавства. За листопад здійснили 646 превентивних заходів. Спілкувалися під егідою інформаційної кампанії «Виходь на світло!» (ініціатива Державної служби України з питань праці) із підприємцями з різних сфер.

Сучасні технології продукують нові підходи. Працівники самі шукають, хто б став на захист їхніх прав. Тому звертаються до «інтерактивного інспектора». Це — сервіс онлайн-консультування, і його послугами нині активно користуються. Додаткову інформацію можна знайти на порталі Держпраці: pratsia.in.ua. Там відповіді на свої запитання отримали понад 50 тисяч користувачів. Портал постійно оновлюється відповідно до читацьких запитів. Не так давно доповнився рубрикою «Виходь на світло. Як декларувати працю?» Саме цей розділ спрямований на роз'яснення трудової діяльності в період воєнного стану.

ЯКІ ПРАВА МАЄ ПРАЦІВНИК? АБО ЧОМУ БЮРОКРАТІЯ КОРИСНА

У Кодексі законів про працю України в статті 2 «Основні трудові права працівників» зазначено: «Працівники реалізують право на працю шляхом укладення трудового договору про роботу на підприємстві, в установі, організації або з фізичною особою. Працівники мають право на відпочинок відповідно до законів про обмеження робочого дня й тижня і про щорічні оплачувані відпустки, право на здорові та безпечні умови праці, на об'єднання в професійні спілки, вирішення колективних трудових конфліктів (спорів) у встановленому законом порядку, на участь в управлінні підприємством, установою, організацією, на матеріальне забезпечення в порядку соціального страхування в старості, а також у разі хвороби або реабілітації, повної або часткової втрати працездатності, на матеріальну допомогу в разі безробіття, на право звернення до суду для вирішення трудових спорів незалежно від характеру виконуваної роботи або займаної посади, крім випадків, передбачених законодавством, та інші права, установлені законодавством». Це означає, що працівник захищений від неправомірних дій роботодавця. Уже не може бути звільнений без виплати за свою діяльність. Праця, навіть якщо йдеться про випробувальний термін, має бути винагородженою. У той час, коли підприємці часто нехтують таким правом. Особливо в тенета потрапляють студенти.

МОЛОДЬ МОЖЕ (НЕ) ПРАЦЮВАТИ ОФІЦІЙНО!

Згадайте, скільки разів вам пропонували роботу? А тепер

відфільтруйте пропозиції, у яких не йшлося про офіційне оформлення. Здивувалися? Більшість працевлаштувачів не хочуть брати молодь офіційно: мовляв, без досвіду роботи: без гарантій, що впораються; довго тут не затримаються. Воднораз здобувачі освіти теж мають повноцінне право у вільний від навчання час працювати (і звісно, за гідну платню). Усе — на загальних засадах трудового договору. Отож вимагайте контракту, навіть якщо вам його не пропонують. Бо, як відомо, тільки так зможете захистити свої інтереси у сфері праці та мати гарантії в соціальному захисті. А це — важливо, оскільки роботодавець повинен забезпечити гідні умови праці для вас, а не ви самі виступаєте гарантом. Ваші обов'язки прописані заздалегідь, ознайомлюєтесь з ними, відповідно до них і трудіться (у той час, коли при незадекларованій праці роботодавець на власний розсуд плюсує додаткові обов'язки, до того ж які й коли хоче). Вам виплачуватимуть зарплату своєчасно, і вона не може бути нижчою за мінімальну. А найголовніше — легальний статус передбачає ваше право поєднувати навчання та роботу без фінансових утрат. Матимете оплачувані відпустки, лікарняні, додаткові виплати.

А ЩО КАЖУТЬ СТУДЕНТИ?

Микола Субота навчається в магістратурі факультету інформаційних технологій і заочно здобуває фах на факультеті математики та цифрових технологій УжНУ. Сьогодні працює системним адміністратором у відомій ужгородській ювелірній фірмі.

Юнак розповідає: «Старшокурсникам корисно працювати, оскільки вони не тільки вивчають щось нове в університеті, а й мають можливість застосувати здобуті знання на роботі. До того ж останні можна поповнити практиками. Чому варто трудитися офіційно? У наш час це — корисно! Людина платить податки, завдяки цьому змінюється економіка країни. А ще частина з тих коштів іде на користь Збройних сил України, що, звичайно, дуже важливо».

Олександра Пумпинець, студентка факультету суспільних наук, мовить: «Офіційне працевлаштування має перевагу в тому, що дає впевненість. Ти знаєш: завтра вийдеш на роботу — отримаєш платню. Відверто: на момент працевлаштування сама не знала, що може офіційно трудитися. Оскільки навчаюся на «бюджеті», гадала: будуть проблеми. Працюю у сфері обслуговування. Рада, що легально».

А Тетяна Лесюк, магістерка відділення журналістики, офіційно почала трудитися ще з 3 курсу. Дівчина розповідає: «Раніше навіть не замислювалася, навіщо працювати офіційно. Не розрізняла, які підводні камені приховують офіційні чи неофіційні відносини. Зараз розумію: певні переваги існують. Можливо, ними не вдається скористатися одразу. Проте є відчуття, що ти все робиш правильно, маєш права».

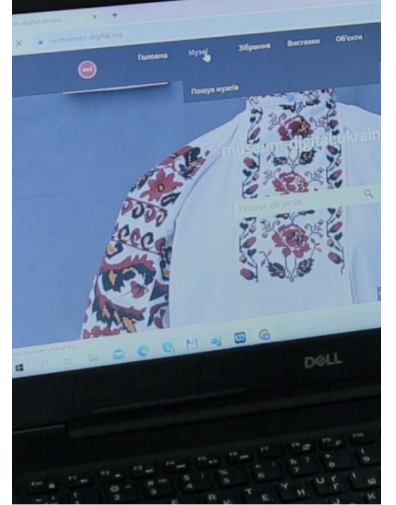
Отож працюйте на здоров'я, однак легально та з урахуванням навчального процесу!

Аліна Остолош,
бакалаврка
відділення журналістики.

«Memory Savers»

Стати гуру з оцифрування, фахівчиною з музейних колекцій та навіть... дизайнеркою!

Ніна Задорожна, котра закінчила 3 курс факультету історії та міжнародних відносин, працює в спеціально створеній студії... Спершу налаштовує композицію, шукає баланс між холодним світлом і теплим, комбінує різні його джерела, прибирає тіні, різку контрастність, зрештою, визначається з режимом. І все це потрібно, аби оцифрувати комплект жіночого традиційного одягу Хустського району кінця XIX — початку XX століття. Дівчина — уже працівниця Закарпатського музею народної архітектури та побуту, який долучився до проекту «Memory Savers».

Одна з умов — конкурсний відбір студента-історика. Ніна опанує спеціальність «Історія та археологія», спеціалізацію — «Археологія та етнологія». Із музеєм юнка вже співпрацювала. Скажімо, ще школяркою, у 2019 році, долучалася до Школи юного екскурсовода. Важливо й те, що за 3 роки навчання в університеті здобула вдосталь фахових навичок. Усе це їй допомогло стати учасницею проекту. «У процесі вивчення різних дисциплін я ознайомилася з музейною роботою, з особливостями польової діяльності етнографа, ще глибше занурилася в те, як, власне, відбувається збір експонатів, як їх слід описувати... Тож зі мною вже в музеї були знайомі, і з комп'ютером я на

«ти»... Усе сукупно й вплинуло на те, аби стала частиною «Memory Savers», — розповіла Н.Задорожна.

«У проекті — понад 20 українських музеїв, від Сходу до Заходу. Покликаний допомогти музеям відцифрувати свої музейні колекції. Тобто залучає нас до глобального процесу — диджиталізації культурної спадщини. Ініціює це ГО «Центр цифрової історії» міста Рівне та організація з Берліна, яка фінансує технічні моменти», — повідомила Мар'яна Мегела, заступниця директора Закарпатського музею народної архітектури та побуту.

Упродовж пів року практикантка має допомагати працівникам музею, ще глибше вивчати специфіку професії, а

головне — оцифрувати музейні фонди (до речі, завдяки участі Ужгородський скансен отримав усе необхідне для цього технічне забезпечення), аби презентувати колекцію онлайн не лише в Україні, а й далеко за її межами.

Дівчина мала спеціальне навчання. До прикладу, у понеділок та четвер постійно тривали онлайн-воркшопи. Учасників ознайомлювали з порталом, куди слід завантажувати оцифровані експонати.

Процес, описаний на початку пропонуваної публікації, — лише перший етап. Сфотографований об'єкт слід обробити за потреби. Відтак — проконсультуватися з працівниками музею, аби внести дані на спеціальний портал. «Надають або інвентар-

ну картку, або працюємо разом: пишемо, що це за об'єкт, яка назва, як (подарований чи придбаний, скажімо) і коли потрапив до музею, основний опис, матеріал тощо», — доповнює практикантка.

Найважчою справою Ніна вважає оцифрування старовинних видань. Мовить: «Потрібно обережно використовувати світло, аби не пошкодити сторінки. Далі — або звичайна обробка, або ж я собі ускладнюю завдання: роблю так, аби книжку можна використовувати в pdf-форматі: копіювати, вставляти текст, який перевірений та доступний».

Найцікавіше — оцифрувати речі, зі слів Н.Задорожної. Тим паче, є змога трохи побути дизайнером і самотужки ском-

понувати такий собі лук, у який убралася б, скажімо, жителька Хустського району 100 і більше років тому. «А ще можна сфотографувати з усіх можливих ракурсів і створити за допомогою програми та штучного інтелекту 3D-фігуру, яка повертатиметься, коли її переглядають», — додає студентка.

Проект в Ужгородському скансені стартував у липні й триватиме до 31 грудня. Тож Ніна продовжує вдосконалювати навички оцифрування, вивчати музейні колекції й у кінці року буде фахівчиною з практичним досвідом того, як розвивати сучасний напрямок роботи музею — диджиталізацію фондової колекції.

Мирослава Гараздій,
«Погляд».

Віддалені рідні краї:

як відшукати своє місце в Ужгороді

Перші кроки університетського життя завжди супроводжуються хвилюванням та новими викликами. А особливо, коли студенти з різних областей України потрапляють до зовсім іншого міста. Як адаптуватися, знайти свій шлях і досягти академічного успіху — у пропонуваній публікації.

Соломія Шур, факультет іноземної філології (Тернопіль): «Загалом моя адаптація видалася успішною, проте спочатку виникали труднощі. Панував страх перед чимось новим, незвіданим, самостійним, бо фактично все своє життя я залишила в рідному Тернополі. Складнощі були й у комунікації з людьми, адже тут зовсім інший менталітет, свій діалект. Мені пощастило зустріти дівчину зі Львівської області. Разом легше адаптувалися в кардинально новому місті. Також вагому роль відіграли викладачі та старшокурсники, які давали поради, настанови та лояльно ставилися до нас».

Анастасія Стегайло, філологічний факультет (Шостка, Сумська область): «Через війну прийняла рішення їхати саме до Ужгорода, адже тут найбезпечніше. Спочатку було

дійсно складно, адже різко змінилося коло спілкування. Переповнювало хвилювання, коли довелося заглянути у вічі самостійності. На щастя, зустріла чудових людей, які допомогли адаптуватися. Спершу це — одногрупники, згодом — старшокурсники. Подальших планів стосовно того, де жити, на жаль, ще не маю. Можливо, залишусь і надалі в Ужгороді».

Отож, як бачимо, перший навчальний рік у незнайомому місті є нелегким випробуванням. Проте завдяки підтримці одне одного та зацікавленості в саморозвитку студенти змогли при звичайності, знайти своє місце в новому середовищі. Пропонувані історії нагадують про силу дружби, мотивації й самовідданості. Хай незабутні враження від першого року навчання стануть джерелом натхнення також для майбутніх поколінь студентів, які теж мають пройти через схожий досвід. Університетське життя — можливість відкрити нові горизонти, зустріти найкращих друзів і стати кращою версією себе. Стараймося!
Дар'я Максимовна, Віталіна Павленко, студентки відділення журналістики.

Феномен корейських дорам

Корейські дорами, або к-драми, за останні роки стали глобальним культурним феноменом, захоплюючи глядачів із різних кутків світу. Ці емоційні серіали полонили серця мільйонів сюжетними лініями, багатоглибкими персонажами та чудовою операторською роботою.

Однією з головних причин популярності дорам є їхня релевантність. Багато із цих стрічок досліджують універсальні теми, із якими люди з усіх культур можуть ідентифікувати себе, такі як: кохання, сім'я, особистісний розвиток. Крім того, персонажі к-драм часто складні та багатогарні, що робить їх цікавішими й привабливішими.

Дорами вплинули на певні світові тенденції. У багатьох творах грають красиві, стильні актори, котрі диктують модні напрями в Кореї та за її межами. Шанувальники нерідко

намагаються копіювати зовнішність, стиль улюблених виконавців, що призводить до сплеску попиту на корейську косметику, засоби догляду за шкірою. Та й багато тамешних брендів стали помітнішими у світовій індустрії моди.

К-dramas відіграли значну роль у просуванні корейської культури та мови у світі. Ними зацікавилася чимало шанувальників. Крім того, дорами допомогли популяризувати корейську їжу, музику та інші аспекти культури країни для ширшої аудиторії.

Я запитала студентів УжНУ, як вони ставляться до феномену популярності корейської культури, зокрема к-драм.

Марія Бондаренко, четвертокурсниця філологічного факультету, зазначила: «Я дивилася лише одну драму, і то першу серію. Здається, «Пентхауз». Сподобалось, але не дуже маю сил і часу на це.

Проте помітно: корейські фільми вплинули на стандарти краси. Дорами також значною мірою диктують моду в макіяжі, одязі».

Яна Грига, магістрантка економічного факультету, мовила: «Мені здається, навіть якщо ти не є фанатом/кою корейських дорам, то ти все одно про них чув/ла. Під час перегляду з головними героями хвилюєшся, радієш, сумуєш і плачеш...»

Наталія Чорей, студентка філологічного факультету, додала: «Дивлюся дорами вже декілька років і гадаю, що це — неймовірно захопливе заняття. Серіали не тільки розважають, а й дозволяють відчувати широкий спектр емоцій: від сміху до сліз. Також дуже ціную: дорами часто розкривають важливі соціальні проблеми та показують, як люди можуть пережити, як долають труднощі в житті. Для мене к-драми — не лише розвага, а й навчання, удосконалення».

Вплив дорам на світ є справді значимим і далекоюсяжним. Оскільки популярність корейських розваг продовжує зростати, к-драми, імовірно, продовжуватимуть формувати тенденції в різних сферах упродовж наступних років.

Віта Чудей,
студентка відділення журналістики.

Збройний арсенал студентського життя,

або Як заощаджує бюджет ужнівська молодь

Студентство — дуже різноманітне поняття, яке охоплює свободу самовираження, нові знайомства, велику кількість безсонних ночей, наповнених кавою та книжками, а також вічну боротьбу з бюджетом. Це пов'язано з тим, що здобувачі освіти не тільки займаються науковими роботами та соціальною активністю, а й приділяють багато часу розвагам і відпочинку. Вони неабияк крадуть кошти. Іноді навіть до такої міри: на початку тижня замість крабів та крем-супів студенти харчуються легендарними макаронами швидкого приготування. І хоч життя сповнене викликів та об-

межень, є те, що може полегшити буття, — спеціальні знижки.

Студентський квиток — не просто ідентифікаційний документ, який підтверджує ваш статус, а дає змогу скористатися різними привілеями. Отже, які ж можливості відкриває? Значимо: УжНУ пропонує розмаїття знижок, що дозволяють заощаджувати. Стосується це декількох сфер, серед яких — культура, спортивна, транспортна та інші. Ви студент, який полюбляє подорожувати Україною, але в гаманці чи на карті мало коштів? Тут згодиться студентський квиток, за допомогою якого можна отримати знижку 50 % на проїзд у загальних, плацкартних вагонах «Укрзалізниці», вагонах другого й третього класів усіх категорій потягів міжміського сполучення, а також регіональних поїздів. Крім цього, така ж знижка діятиме в метро, трамваях, автобусах окремих категорій тощо. Для молоді актуальні також знижки на культурні події: концерти, вистави та кіносеанси. Можна насолоджуватися життям міста за доступнішими цінами. На спорт — теж привілеї. До прикладу, Ужгородський національний університет надає студентам можливість відвідувати власний басейн із сучасним обладнанням за зниженою ціною. Такі приві-

леї, до речі, мають не тільки здобувачі фаху, а й викладачі та співробітники університету.

Ще завдяки спеціальним цінам у студентів є доступ до якісних послуг без значних витрат. Ця ініціатива альма-матер підтверджує те, що навчальний заклад піклується про здоров'я й благополуччя, пропонує різноманітні можливості для саморозвитку та розваг.

Це ще не все. Студентський квиток надає знижки й на окремі послуги, товари. Чимало компаній та організацій «спускають» ціни для студентів. До прикладу, молодь може дешевше купити одяг, електроніку, різне забезпечення, програми. Крім цього, під час будь-якої роботи діють пільги в галузі кредитування, медичного обслуговування, страхування.

Отож студентський квиток — не тільки ідентифікація, а й можливість заощаджувати кошти та мати різні привілеї. Для того, щоб скористатися всіма перевагами нашого основного під час навчання у виші документа, потрібно завчасно дізнатися про всі його переваги, і він справді стане незамінним помічником, до того ж зі змогою заощадити.

Мирослав Лисович,
студент
відділення журналістики.

Міни ворог залишає після себе як сувенір

Уранці прокидаємося, а за вікном — сонечко, річка й усмінені люди. Водночас там, десь по інший бік нашої неньки, — війна...

Майже нічого тут не нагадує про бойові дії. Хіба що чоловіків поменшало, додалося незнайомих облич. Ходиш вулицею й не впізнаєш... А в багатьох українських родинах є нагадування про вторгнення росії на плідну, красиву рідну землю. Це — наші батьки, брати, сини, а в когось — навіть дружини, дочки та мами. Вони віддають свої життя за вільне, мирне майбутнє.

Мій брат Віктор — серед таких. Щойно закінчив навчання в академії внутрішніх справ, як рашист удерся на нашу землю. Вітя відразу став на захист. Так, його завданням не є боронити нас, убиваючи недолудей. Його завдання — після того, як ЗСУ дадуть перцю росіянам, зачистити ту місцевість від ворогів, котрі, буває, ховаються, та мін, що ворог залишає після себе у вигляді сувенірів. Це не менш небезпечна справа. Адже замасковані боеприпаси орки ховають так, аби неможливо було їх знайти й знешкодити.

Я пишаюся братом і дякую йому за мої спокійні ночі! Як і для багатьох полісменів, для

Віктора честь — виконувати завдання, яке дозволяє всім нам продовжувати жити.

Тож будучи тут, на заході, пам'ятаймо: завдяки таким, як мій брат, продовжуємо робити, що й раніше. Ми красиві, ми радіємо, ми співаємо. І живімо сповна, щоб військові, повертаючись додому, бачили, для кого та для чого вони там недосипають. Саме заради щасливих усміхнених рідних. Заради вільної, співучої Батьківщини! Слава живим героям! Вічна пам'ять загиблим! До речі, 29 серпня був День пам'яті захисників і захисниць України, які віддали життя за суверенітет і територіальну цілісність нашої держави!

Юліанна Шестак,
студентка
відділення журналістики
(заочна форма навчання).

Надія Пайда: «Професія вибрала мене!»

Талановиті люди талановиті в усьому. Так може сказати про людину, жінку, дружину, маму та чудову, приємну, розумну особистість, із якою познайомилася ще в одинадцятирічному віці. Мова про Н.Пайду.

Надія Михайлівна працює дитячою стоматологінею в одному з приватних центрів Ужгорода. Ще за часів інтернатури (проходила її на базі мукачівської стоматполіклініки) молода фахівчиня зарекомендувала себе однією з найкращих і відданих своїй справі. Основний багаж практичних навичок здобула в клініці, де почала працювати з четвертого курсу асистенткою, а згодом — лікаркою-стоматологінею.

Н.Пайда закінчила наш університет у 2014 році. Складно уявити: мама не хотіла, щоб донька пов'язувала життя з медициною. Але Надія про це почала думати з 9 класу. А вже після 11-ого потайки від батьків подала документи на стоматологічний факультет. Вступила! Після цього мама відмовити не змогла. Згадує: «Коли бачила очі доньки під час розмови про стоматологію, то розуміла: Надійка вибрала свою професію». Але стоматологія каже навпаки: «Професія вибрала мене!»

Наша випускниця з теплою згадує студентські роки. Каже, що це — незабутній період у житті кожного здобувача фаху. Також із повагою відгукується про викладачів та одногрупників. Найбільше Н.Пайді подобалась анатомія, яку викладав Фаїна Попович (вона особливо вміла подати матеріал так, щоб зацікавити).

Зараз Надія Михайлівна підтримує стосунки з деякими викладачами. Із Володимиром Криваничем, приміром, працює в одній команді.

Коли я запитала жінку про те, чи були моменти, коли жалкувала про обрану професію, Надія Михайлівна розсміялася. І сказала: навпаки, були моменти, коли на практиці згадувалися давно забуті, як здавалося, теоретичні знання. І взагалі, уважає лікарка, університет дав якісну базу знань для самореалізації. Адже більшість викладачів є лікарями-практиками. Однак стоматологія без удосконалення не можлива. Ця спеціальність потребує постійного розвитку. Тому тим, хто стає або тільки хоче стати на цю стежку, фахівчиня радить пам'ятати: професія весь

час потребує навчання, самовдосконалення та концентрації.

На запитання, якби видався шанс потрапити в минуле, що б змінила, Надія Михайлівна відповіла: «Нічого не змінювала б. Адже кожен крок привів мене туди, де я є сьогодні й ким».

Жінка має чудових двійнят — 4-річних Юрія та Вікторію — і чоловіка, котрий підтримує в усіх починаннях. Майже весь вільний час Н.Пайда приділяє сім'ї. Зізнається: задля рідних хочеться досягти вершин, щоб слугувати прикладом.

Надія Михайлівна ніколи не жалкувала про обраний фах. Коли мені потрібно було лікувати зуб, я хотіла йти саме до неї (хоч перед цим відвідувала багатьох лікарів). А поспілкувавшись із фахівчиною тепер, зрозуміла: для неї стоматологія — не тільки робота, а й мрія, яка здійснилася. Хочеться, аби було якомога більше таких лікарів, відданих своїй справі, як наша героїня. Приємно знати, що з нашого вишу виходять талановиті й приємні люди. Хочеться рівнятися на них.

Юліанна Шестак,
студентка
відділення журналістики
(заочна форма навчання).

Лист до редакції

Лист, який надійшов до редакції нашого часопису, присвячений 25-річчю від дня заснування факультету міжнародних економічних відносин. Утім, дні народження, а тим паче такі ювілеї, можна святкувати й чи не весь рік. Зрештою, тут — про любов випускника до рідного підрозділу. Гадаємо, напередодні 1 Вересня ця історія наповнить натхненням читачів.

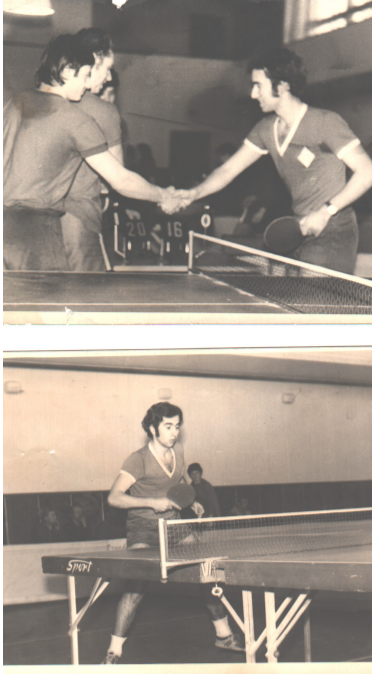
Шановний Микола Михайловичу!

Від імені Асоціації випускників факультету міжнародних економічних відносин щиро вітаю Вас та колектив, який очолюєте, із 25-ою річницею створення структурного підрозділу, власне, одного з кращих факультетів Ужгородського національного університету. Відзначення цієї ювілейної дати — справді чудова нагода шанувати самовіддану працю всього професорсько-викладацького складу факультету МЕН. Розпочавши свій шлях у 1998 році, коли в місті над Ужем було відкрито Філію Інституту міжнародних відносин КНУ ім. Т.Г.Шевченка, факультет набув визнання не лише в Україні, а й далеко за її межами. Відтоді вихованці Вашого колективу вагомо спричинилися до становлення України як розвинутої демократичної держави та примноження її славних здобутків. Кращі випускники працюють на відповідальних посадах у різних країнах світу й досягають успіху на дипломатичній службі, в економіці та бізнесі. Як голова Асоціації випускників, уклінно дякую Вам за той приклад, який Ви подаєте студентам. Ваша діяльність надихає молодь досягати вершин

у навчанні, у професійному житті. Без перебільшення, факультет МЕН став справжньою платформою для розвитку інтелектуального потенціалу в Україні. Переконали, що факультет і надалі нарощуватиме свій потенціал задля втілення стрижневої мети — підготовки висококваліфікованих фахівців і науковців. Я ж, своєю чергою, завжди готовий підтримувати нашу спільноту випускників і долучатися до проектів, які сприятимуть поступу структурного підрозділу. На знак поваги й удячності дозволяю подарувати Вам картину з красномовною назвою «Маріуполь» із-під пензля Юрія Цуканова. Полотно символізує єдність та міцність українського народу у складний час. Нехай цей образ нагадує про нашу спільну мету, міцний духовний зв'язок, що об'єднує українців.

Бажаю потужному колективу факультету міжнародних економічних відносин Ужгородського національного університету невичерпної творчої наснаги, міцного здоров'я та доброї долі, миру, душевної злагоди, щастя, оптимізму, здійснення всіх задумів і прагнень!
Василь Молдавчук,
голова Асоціації випускників факультету міжнародних економічних відносин.

В УжНУ чверть століття діє клуб ветеранів настільного тенісу

Олександр Рішко, майстер спорту, у складі збірної УжДУ, бронзового призера чемпіонату країни серед команд університетів, 1977 р.

Олександр Сливка, кандидат у майстри спорту, перший проректор, переконаний: «Повертатися до постійних тренувань ніколи не пізно!»

... Вони переважно мають за 60 і переживають другу спортивну молодість. Хоч і перерва в заняттях для декого затягнулася на кілька десятиліть.

Олександр Рішко, доцент кафедри факультетської терапії УжНУ, лікар-кардіолог, говорить: «Я прихильник превентивної профілактичної медицини. Уважаю, одним із засобів здорового способу життя є заняття фізичною культурою й динамічними видами спорту. Таким є настільний теніс, із яким я понад 50 років. Була 20-літня перерва, пов'язана з роботою, дисертацією, загальною наукою. Але останні 20 років ми відновили регулярні заняття». Більшість починала грати ще за шкільних років. Дехто досягнув вагомих результатів у молодості. Зокрема, сам О.Рішко став майстром спорту 1977 року й у складі збірної УжДУ – бронзовим призером чемпіонату країни серед університетів. А потім, після вимушеної паузи, майбутні члени клубу знову взялися до улюбленого заняття. Так,

Володимир Фекета, завідувач кафедри фізіології та патофізіології, мовив: «Усе почалося за шкільних років. До речі, тут один із присутніх – мій шкільний друг. Але більш-менш так серйозно я став займатися в 1998 році. Я цю дату добре пам'ятаю. Саме тоді зустрівся з Олександром Рішком – відомим фахівцем із настільного тенісу. І ось я його залучив. Спочатку ми були вдвох. Потім у клубі кількість зростала. І зараз у нас завжди 10–11 осіб є».

Отож лише напівпрофесійного стажу в ініціаторів уже 25 років. Вони переконані: настільний теніс підходить для будь-якого віку. Для тих, кому за 60, – особливо. Отож залучають нових членів. Умовити вдалося навіть весь час зайнятого першого проректора О.Сливку. Олександр Георгійович згадує: «Завдяки членам клубу, дипломатії Ярос-

Збірна медичного факультету – непереможний чемпіон УжНУ на всіх спартакіадах

Члени клубу, 2023 рік.

лава Шипа, Олександра Рішка, Володимира Фекети... Вони мене вмовили. Торік, восени, я розпочав відновлювати те, що було призабуто в школі. І дещо вдається». Справді, наш перший проректор почав займатися ще в школі. У своїй віковій категорії 1974 року навіть став чемпіоном області, виконав норматив кандидата в майстри спорту, виступав на республіканських змаганнях. І ось через понад 40 років перерви відновив тренування.

Як справжній фізик, заняття настільним тенісом аналізує з погляду науки: «Усі процеси, зокрема в настільному тенісі, відбуваються на основі законів фізики. І тому удари з настільного тенісу тоді гарно виходять, коли розумієш, чому та як відбувається контакт м'ячика з ракеткою».

Завдяки підтримці керівництва вишу члени клубу займаються тричі на тиждень. Серед настільних тенісистів є лікарі, професори, доценти,

інші викладачі з навчального закладу. Беруть участь у змаганнях. Зокрема, команда медичного факультету – непереможний чемпіон УжНУ на всіх спартакіадах. Але головне для членів клубу – заняття допомагають релаксувати після напруженої лікарської та викладацької роботи, підтримувати фізичну й спортивну форми, спілкуватися, ділитися інформацією та досвідом.

Володимир Тарасюк,
«Погляд».

Із ювілеєм!

Із ювілейним днем народження колеги, друзі щиро вітають М.Пілаш, старшу викладачку кафедри слов'янської філології та світової літератури: «Шановна Марино Йосипівно! Бажаємо Вам многая та благая літ, бути в здоров'ї, мирі й Божій благодаті. Хай успіх і наснага супроводжують Вас у житті, а надія, добрий настрій завжди зігрівають душу!»

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

ОГОЛОШЕННЯ

Диплом та додаток до нього освітнього рівня магістра за напрямом підготовки «Міжнародні економічні відносини» (випуск 2011 р.), виданий КУНИЧКУ Михайлові Михайловичу, уважати НЕДІЙСНИМ.

Першою, відомою людству, мовою була закарпатська, а вже з неї формувались англійська (напр. біцигльа - bicycle), німецька (генделик - handel), угорська (облок - ablak),...